

Uchwała Nr XVII/229/16
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 12 lutego 2016r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Morąg na lata 2016 – 2018.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz.1515 ze zm.), oraz art.176 pkt.1, art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., Nr.149 poz.887 ze zm.), Rada Miejska w Morągu uchwala, co następuje

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Morąg na lata 2016 – 2018, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Markowski

Załącznik
do Uchwały Nr XVII/229/16
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 12 lutego 2016 r.

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
w Gminie Morąg
NA LATA 2016 – 2018

Morąg, luty 2016 r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.....	3
2. Analiza sytuacji rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Morąg.....	6
3. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	8
4. Cele i zadania Programu.....	9
5. Harmonogram realizacji Programu.....	10
6. Realizatorzy Programu.....	13
7. Spodziewane rezultaty Programu.....	14
8. Źródła finansowania Programu.....	14
9. Monitoring i ewaluacja Programu.....	15

Wstęp

Rodzina to niewielka, lecz elementarna komórka społeczna. To pierwotne środowisko wychowawcze człowieka. W jej ramach odbywa się proces kształtowania jego osobowości, charakteru, postaw, wyobrażenia o otaczającym świecie. Rodzina pozwala wypracować pewne mechanizmy funkcjonowania w społeczeństwie, normy zachowań, hierarchię wartości. To w niej człowiek nabywa szereg podstawowych umiejętności, uczy się tego, jak radzić sobie z problemami i trudnościami losu, współdziałania z innymi ludźmi. Przygotowuje ona człowieka do samodzielnej egzystencji, wprowadza go w dorosłe życie. Dorosłe życie naznaczone jest więc tym, co wynosi się z domu rodzinnego.

Rodzina jako instytucja społeczna z założenia powinna spełniać w życiu człowieka szereg istotnych i różnorodnych funkcji m.in.:

- prokreacyjną – mającą na celu zapewnienie ciągłości społeczeństwa,
- ekonomiczną – mającą na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych swoich członków; zapewnienie bytu oraz niezbędnych dóbr materialnych,
- opiekuńczą – mającą na celu zapewnienie poczucia bezpieczeństwa u członków rodziny, wsparcia, opieki i troski w różnych sytuacjach życiowych,
- wychowawczą – mającą na celu ukształtowanie młodego człowieka, jego poglądów, charakteru, osobowości, wrażliwości społecznej; wypracowanie określonych zachowań, nawyków, hierarchii wartości; ukierunkowanie młodego człowieka,
- socjalizacyjną – polegającą na przygotowaniu dziecka do dorosłego życia, do funkcjonowania w społeczeństwie, do pełnienia różnych ról społecznych, do współdziałania z innymi ludźmi,
- psychologiczną – mającą na celu zaspokojenie potrzeb psychicznych człowieka; umożliwienie i wspieranie jego rozwoju psychicznego; zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji; wykształcenie u dziecka poczucia własnej wartości, umiejętności wyrażania emocji,
- stratyfikacyjną – polegającą na zapewnieniu dzieciom określonej pozycji w społeczeństwie; zapewnieniu statusu społecznego.

Stworzenie prawidłowo funkcjonującej rodziny, czyli rodziny spełniającej swoje funkcje oraz zapewniającej dzieciom poczucie bezpieczeństwa na wielu płaszczyznach jest niezmiernie trudne. Wiele współczesnych rodzin z różnych powodów nie jest w stanie sprostać tym wymaganiom. Mówi się wówczas o tzw. rodzinach niewydolnych wychowawczo bądź o rodzinach dysfunkcyjnych. Są to środowiska, których funkcjonowanie wyraźnie odbiega od powszechnie przyjętych standardów. To rodziny, w których życiowe potrzeby dziecka nie są zaspokajane bądź zaspokajane są jedynie w niewielkim stopniu. To rodziny, które nie realizują swoich naturalnych funkcji bądź realizują jedynie niektóre z nich. Zaburzenia te wpływają na ich członków i przejawiają się m.in. problemami w kontaktach z innymi ludźmi, niezaradnością w sprawach życia codziennego, brakiem umiejętności radzenia sobie z przeciwnościami losu i problemami wychowawczymi. Występowanie rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo to składowa wielu czynników, wynikających zarówno z czynników zaistniałych wewnątrz danej rodziny (np. kryzysów wynikających z rozwoju rodziny; struktury rodziny – rodzina rozbita, adopcyjna, zastępcza, rodzina zrekonstruowana, rodzina patchorkowa; przewlekłej choroby lub niepełnosprawności osoby wspólnie zamieszkującej z rodziną; traumatycznych doświadczeń w rodzinie; trudnej

sytuacji społeczno-ekonomicznej, konfliktów w rodzinie, agresji w rodzinie wobec dzieci lub osób dorosłych; nadużywania alkoholu przez rodzica lub innych substancji psychoaktywnych; zbyt wczesnego/późnego ojcostwa/macierzyństwa) jak i zewnętrznych.

Zgodnie z art. 71 Konstytucji RP rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietnym i niepełnym, zapewnić należy szczególną pomoc ze strony władz publicznych. Zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w spełnianiu swoich funkcji, borykających się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi określone zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy art. 3 ust.1 tej ustawy obowiązek wspierania rodzin z problemami spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Proces wspierania rodziny zmagającej się z trudnościami, polegający na pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dzieci, powinien być prowadzony za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem.

Artykuł 19 Konwencji o Prawach Dziecka stanowi, że „każdy ratyfikujący konwencję kraj zobligowany jest do podjęcia wszelkich kroków w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej i wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy psychicznej bądź psychicznej krzywdy lub nadużyć, zaniedbania bądź niedbałego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystania w celach seksualnych”.

Tego rodzaju środki ochronne powinny zawierać, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne procedury w celu tworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku nie oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również inne formy działań prewencyjnych.

Rodzina jest środowiskiem, które powinno zapewniać dziecku bezpieczeństwo i prawidłowe warunki do rozwoju fizycznego, społecznego, poznawczego i emocjonalnego. Ze względu na różnego rodzaju kryzysy (naturalne i sytuacyjne) oraz trudności, warunki te nie zawsze mogą być spełnione. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia i pomocy rodzinom w takich sytuacjach może przyczynić się do wzmocnienia kompetencji rodziców, polepszenia ich sytuacji i pomocy w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami w życiu codziennym

Realizacją zadań z zakresu szeroko pojętego wspierania rodzin i zabezpieczania ich potrzeb na terenie Gminy Morąg Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej zajmują się: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Morąskie Stowarzyszenie Wspierania Rodzin, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Dębowe Wzgórze” w Szymanowie, Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Autyzmem „Nie – Zwykłe Dzieci”, Środowiskowy Dom Samopomocy, Caritas.

Działania podejmowane w ramach funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej mają na celu umożliwienie pokonania trudnych sytuacji życiowych rodzinom, które nie są w stanie przezwyciężyć ich samodzielnie. Zadania realizowane są przez specjalistów pracy socjalnej, pracowników socjalnych, asystenta rodziny, radcę prawnego, psychologów, pielęgniarkę

W rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej rodzin Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z pedagogami szkolnymi, funkcjonariuszami Policji, kuratorami sądowymi: zawodowymi i społecznymi z Wydziału Rodzinnego i Karnego, pielęgniarkami środowiskowymi, placówkami leczniczymi, Sądami, Prokuraturą, Powiatowym Urzędem Pracy, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,

Kościołami, organizacjami pozarządowymi – w zakresie diagnozowania sytuacji i potrzeb rodzin, zabezpieczania ich potrzeb w ramach zadań statutowych organizacji pozarządowych i instytucji, podejmowania wspólnych inicjatyw, rozwiązywania problemów rodziny w ramach wspólnych posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina Morąg, od 1 stycznia 2015 roku realizuje Program wspierający rodziny wielodzietne, w ramach karty Dużej Rodziny. Celem Programu jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, wzmocnienie więzi rodzinnych, zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych, kształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny. Cele te Gmina Morąg realizuje poprzez stosowania ulg w opłacie na jedną godzinę zajęć świadczonych przez przedszkola, w opłacie za pobyt dziecka w Żłobku, bezpłatnego korzystania z łodowiska „Biały Orlik”, bezpłatnego wypożyczenia łyżew, ulgi w zakupie biletu wstępu do kina, całkowitego zwolnienia z ponoszenia odpłatności za udział dzieci młodzieży w zajęciach kół zainteresowań w Morąskim Domu Kultury. Na dzień 31 grudnia 2015 r., Karty Dużej Rodziny zostały wydane dla 1199 osób, w tym dla 784 dzieci, wychowywanych w 237 rodzinach

W ramach działalności z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Morąg funkcjonuje, powołany w 2010 r., Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, z siedzibą i obsługą administracyjną w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia, Policji, Sądu (kurator zawodowy), Prokuratury, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Realizacją zadań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu wśród społeczności lokalnej oraz podejmowania inicjatyw na rzecz trzeźwości na terenie Gminy Morąg zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w strukturach której funkcjonują: Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy. Problematyką i pomocą osobom uzależnionym zajmuje się Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnionych od Alkoholu i grupy samopomocowe. Gmina Morąg od lat uczestniczy w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych („ Chrońmy młodość”, „ Dzieciństwo bez przemocy, „Postaw na rodzinę”, „ Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Cięża bez alkoholu”) jak również finansuje pozalekcyjne zajęcia sportowe, szkolenia nauczycieli programem „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, dzięki czemu rokrocznie rodzice mogą uczestniczyć w programie podnoszącym ich kompetencje wychowawcze. Programy profilaktyczne realizowane są w szkołach i obejmują praktycznie wszystkich uczniów.

Analiza sytuacji rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Morąg

Z danymi statystycznych Urzędu Miejskiego w Morągu wynika Gmina Morąg liczy **24.827** mieszkańców (stan na 31.12.2015 r.), w tym na terenie miasta zamieszkuje **14.075** mieszkańców a na terenie wiejskim – 10.752 (43,31% ogółu mieszkańców Gminy).

W roku 2015 roku z różnych form pomocy skorzystało 2.123 rodziny, liczące 4.803 osób, co stanowi 19,35 % wszystkich mieszkańców Gminy Morąg. Z pomocy społecznej w formie pieniężnej, usługowej, dożywiania objętych było 1.584 rodzin, liczących 3.737 osób (15,05% do ogółu mieszkańców Gminy).

Typy rodzin objętych pomocą społeczną

		2015	
		ogółem	w tym: na wsi
Rodziny z dziećmi		837	457
liczba dzieci	1	328	160
	2	291	162
	3	147	83
	4	57	39
	5	8	7
	6	5	5
	7 i więcej	1	1
w tym: rodziny niepełne		268	124
liczba dzieci	1	140	65
	2	73	30
	3	33	18
	4 i więcej	22	11

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Morągu

Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Morąg w roku 2015

Powód przyznania pomocy	2015 rok		
	ogółem rodziny		osób w rodzinach
		w tym na wsi	
Ubóstwo	1168	644	2688
Potrzeba ochrony macierzyństwa	347	215	1440
Bezrobocie	939	522	2374
Niepelnosprawność	635	333	1395
Długotrwała choroba	154	65	222
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	178	71	578
Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu karnego	38	17	46
Alkoholizm	25	13	46
Przemoc w rodzinie	5	2	21
Narkomania	1	0	1
Bezdomność	26	10	31

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Morągu

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która określiła obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, który

spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Stosownie do art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci
4. finansowanie :
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające:
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadapcyjnym;
6. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Wsparcie rodziny winno polegać w szczególności na: wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczej rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań (grup wsparcia, grup samopomocowych).

CELE PROGRAMU I ZADANIA

Cel główny Programu

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej w Gminie Morąg.

1. Cel szczegółowy:

Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Cel operacyjny:

Wspieranie rodzin o niskich dochodach szczególnie z powodu wielodzietności,

bezrobocia, niepełnosprawności, rodzin niepełnych.

Zadania:

- Aktywizacja zawodowa rodzin.
- Świadczenie pomocy społecznej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w szczególności w formie posiłków w placówkach oświatowych, zaopatrzenia dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne, wypłatę zasiłków i stypendiów szkolnych.
- Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich.
- Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką pomocy rodzinie w Gminie Morąg.

2. Cel szczegółowy:

Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, zagrożonych patologią w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Cel operacyjny:

Wzmacnianie funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Zadania:

- Rozbudowa sieci/wzrost świadczeń w zakresie poradnictwa specjalistycznego w szczególności: prawnego, psychologicznego, rodzinnego oraz w formie pracy socjalnej dla rodzin naturalnych i zastępczych.
- Promocja i realizacja programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych, terapeutycznych.
- Funkcjonowanie grup socjoterapeutycznych w gminnych placówkach oświatowych.
- Wspieranie rodzin w zakresie: naprawy zaburzonej komunikacji wewnątrzrodzinnej, edukowanie w zakresie właściwych metod wychowawczych, organizacji czasu wolnego dziecka i rodziny.
- Wzmacnianie poczucia odpowiedzialności rodziców za własną sytuację życiową, dostarczanie rodzicom wiedzy n.t. prawidłowego wykonywania obowiązków rodzicielskich.
- Edukowanie rodziców w zakresie budowania celów życiowych z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń.
- Zwiększanie u dorastających dzieci umiejętności planowania przyszłości osobistej i zawodowej.
- Zwiększanie potencjału pomocowego poprzez tworzenie grup samopomocowych, grup wsparcia oraz ze strony społeczności lokalnej (rodziny wspierające), placówek wsparcia dziennego lub klubów młodzieżowych.
- Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej.
- Podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej.
- Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozbudowa form pomocy
- Koordynowanie działań wszystkich służb i instytucji zajmujących się problematyką przemocy.

- Poszerzanie dostępności do informacji, publikacji i literatury.
- Podejmowanie niezbędnych działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu ochronę dziecka przed przemocą w rodzinie.

Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie Gminą Morąg we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Realizacja zadań odbywać się będzie w sposób ciągły i systematyczny, w czasie obowiązywania Programu.

Cel szczegółowy: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wspieranie rodzin o niskich dochodach szczególnie z powodu wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, rodzin niepełnych			
Aktywizacja zawodowa rodzin	- motywowanie osób bezrobotnych do korzystania z usług i instrumentów rynku pracy w formie pośrednictwa pracy, doradztwa zawodowego, uczestnictwa w klubach pracy, szkoleniach, kursach, pracach społecznie użytecznych i prac interwencyjnych,	MOPS, PUP	2016 - 2018
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w szczególności w formie posiłków w placówkach oświatowych, zaopatrzenia dzieci i młodzieży w podręczniki i artykuły szkolne, wypłatę zasiłków i stypendiów szkolnych	-pełna diagnoza potrzeb, - propagowanie wśród dzieci i rodziców zdrowego stylu żywienia, - informowanie rodziców o możliwości korzystania z pomocy, - poprawa bazy lokalowej placówek oświatowych w zakresie dożywiania dzieci,	MOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	2016-2018
Współorganizowanie i współfinansowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich	- planowanie środków finansowych na organizację wypoczynku, - dofinansowanie ze środków Gminy organizacji pozarządowych, - współpraca w zakresie kwalifikowania dzieci do wypoczynku	MOPS, GKRPA, TPD, Caritas, szkoły	2016-2018
Współpraca instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką rodziny	- organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji interdyscyplinarnych - praca w zespołach interdyscyplinarnych na rzecz rodziny,	MOPS, organizacje społeczne, pedagodzy szkolni, kuratorzy zawodowi i społeczni	2016-2018

Cel szczegółowy: Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, zagrożonych patologii w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie zasobów tkwiących w rodzinach.

Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Planowany termin realizacji
Cel operacyjny: Wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej			
Rozbudowa sieci/wzrost świadczeń w zakresie poradnictwa specjalistycznego w szczególności: prawnego, psychologicznego, rodzinnego oraz w formie pracy socjalnej dla rodzin naturalnych i zastępczych	<ul style="list-style-type: none"> -prowadzenie akcji informacyjnej o możliwości uzyskania pomocy specjalistycznej (strony internetowe, tablice ogłoszeń, media lokalne, informatory o zasobach Gminy), - planowanie poradnictwa specjalistycznego w projektach i programach (poradnictwo indywidualne i grupowe – warsztaty), -organizowanie warsztatów w ramach „ Szkoły dla rodziców”, -świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci niepełnosprawnych, - zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu 	MOPS, GKRPA, szkoła, przedszkola, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, TPD, Młodzieżowy Dom dla dzieci i Młodzieży	2016-2018
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, psychoedukacyjnych, terapeutycznych	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej zakresie uzależnień i przemocy, - prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, grupowych zajęć profilaktyczno-wychowawczych i socjoterapeutycznych, -wczesna profilaktyka (przedszkola) : „ Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” 	GKRPA, pedagodzy i dyrektorzy szkół	2016-2018
Organizowanie grup socjoterapeutycznych w placówkach oświatowych	- grupowe zajęcia z dziećmi i młodzieżą o charakterze profilaktyczno-wychowawczym i socjoterapeutycznym	GKRPA, dyrektorzy szkół	2016-2018
Wspieranie rodzin w zakresie: naprawy zaburzonej komunikacji wewnątrzrodzinnej, edukowanie w zakresie właściwych metod wychowawczych i organizacji czasu wolnego dziecka i rodziny. Edukowanie rodziców w zakresie budowania celów życiowych dziecka z uwzględnieniem ich możliwości i ograniczeń	<ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo specjalistyczne indywidualne i grupowe, - poruszanie tematyki na spotkaniach, wywiadówkach z rodzicami, 	MOPS, PP-P, placówki oświatowe, GKRPA	2016-2018

Zwiększanie u dorastających dzieci umiejętności planowania przyszłości osobistej i zawodowej	- planowanie zadania w projektach i programach, - poradnictwo indywidualne, - spotkania z pedagogami szkolnymi, doradcami zawodowymi, pośrednikami pracy	placówki oświatowe – pedagodzy szkolni, pracownicy socjalni	2016-2018
Zwiększanie potencjału rodziny poprzez tworzenie grup samopomocowych i grup wsparcia, placówek wsparcia dziennego	- motywowanie osób/rodzin do tworzenia grup wsparcia i samopomocowych, - inicjowanie tworzenia grup, wsparcie organizacyjne i przez specjalistów grup przez bezpłatne udostępnianie bazy lokalowej,	MOPS, GKRPA	2016-2018
Organizowanie dla rodzin wsparcia ze strony rodziny wspierającej	- propagowanie idei rodziny wspierającej, - obejmowanie rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi tą formą wsparcia,	MOPS	2016-2018
Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej	- wczesna diagnoza środowisk zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, - kierowanie wniosków do sądu o umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej (w sytuacji zagrożenia dobra dzieci) - współpraca z sądem, PCPR	MOPS, placówki oświatowe, GKRPA, PP-P	2016-2018
Podjęcie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej	- praca socjalna z rodzinami, których dziecko czasowo zostało umieszczone w pieczy zastępczej, - udzielanie rodzinie innych form wsparcia poprawiających funkcjonowanie rodziny , poradnictwo specjalistyczne	MOPS, Policja, GKRPA	2016-2018
Podjęcie działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu ochronę dziecka przed przemocą w rodzinie.	- projektowanie programów zakresie profilaktyki i prewencji w zakresie p/działania przemocy w rodzinie, - organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Morąg, - organizacja debat i konferencji	MOPS, GKRPA, Policja, placówki oświatowe	2016-2018
Koordinowanie działań służb i instytucji zajmujących się problematyką dziecka i rodziny, podnoszenie kwalifikacji i umiejętności służb	- organizowanie debat, konferencji - udział pracowników służb i instytucji w szkoleniach własnych i organizowanych przez instytucje zewnętrzne, - praca w zespołach interdyscyplinarnych	MOPS, placówki oświatowe, GKRPA, PP-P, Policja	2016-2018

Realizatorzy Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 będzie realizowany będzie przez następujące podmioty:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (koordynator Programu),

- Urząd Miejski – placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, referat ds. sportu
- Morąski Dom Kultury

Realizatorzy Programu winni przy realizacji zadań wynikających z Programu współpracować z innymi podmiotami takimi jak:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Dom dla Dzieci i Młodzieży „Promyk”,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Szymanowie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień
- organizacje pozarządowe zajmujące się dzieckiem i rodziną,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- Komisariat Policji,
- Sąd (kuratorzy zawodowi i społeczni)
- Prokuratura

Określenie spodziewanych rezultatów

1. Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
2. podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowania pozytywnych zmian.
3. Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
4. Zapobieżenie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
5. Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
6. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej, w tym w szczególności w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
7. Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące Program,
8. Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców,
9. Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.
10. Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

Źródła finansowania Programu

Zakłada się, że Program finansowany będzie ze środków:

- 1) budżetu Gminy,
- 2) budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej,
- 3) innych funduszy, programów i źródeł.

Środki finansowe na realizację programu planowane będą przez poszczególnych realizatorów Programu, aby w sposób jak najskuteczniejszy zostało wykonane założone zadanie.

Monitoring i ewaluacja Programu

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitorowanie programu będzie procesem systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat realizowanych celów programu w aspekcie finansowym i rzeczowym. W oparciu o uzyskiwanie bieżących informacji w ramach monitorowania możliwe będzie szybkie identyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości, a dzięki temu podejmowanie działań zaradczych.

Dane uzyskane z monitoringu będą dotyczyć m.in. ilościowego pomiaru poszczególnych celów programu, określać będą efektywność programu, czy i w jaki sposób zasoby, zwłaszcza finansowe zostały przetworzone na rezultaty, jak skuteczny jest program czyli do jakiego stopnia program przyczynił się do osiągnięcia zaplanowanych w programie celów szczegółowych i ogólnych.

Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń, przedkładanych do Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej w Morągu, w terminie do 31 stycznia następnego roku, po zakończeniu roku kalendarzowego.

Ocenię podlegać będą przede wszystkim:

- stopień realizacji celów szczegółowych,
- badane wskaźniki,
- zaangażowanie realizatorów zadań określonych w poszczególnych celach.

Wskaźniki ewaluacji:

- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z rozbiciem na formy pomocy,
- liczba rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (w tym rodziny wieloproblemowe) i udzielone rodzinom formy wsparcia, w tym w szczególności poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, socjalne oraz w formie terapii rodzinnej, terapii odwykowej
- liczba spraw skierowanych do Sadu Rodzinnego w związku z niewłaściwie sprawowana władza rodzicielską i sposób rozstrzygnięcia przez Sad,
- liczba interwencji Policji i pracowników socjalnych w związku z przemocą w rodzinie, niewłaściwie sprawowaną władzą rodzicielską,
- liczba wszczętych postępowań poprzez założenie Niebieskiej Karty –A przez Policję, pomoc społeczną, przedstawicieli oświaty, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych i służbę zdrowia,
- liczba rodzin objętych pomocą w formie interwencji kryzysowej,
- liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
- liczba rodzin objęta pomocą ze strony rodziny wspierającej,
- Liczba rodzin biorąca udział w „ Szkole dla rodziców”
- liczba dzieci objęta wsparciem socjoterapeutycznym,
- liczba rodzin, w których występuje problem przemocy domowej,
- liczba dzieci objętych pomocą profilaktyczną, korekcyjną,
- liczba dzieci umieszczanych w różnych formach pieczy zastępczej,
- liczba zorganizowanych szkoleń, porad, konferencji, spotkań w tym

interdyscyplinarnych o tematyce funkcjonowaniu rodziny oraz liczba uczestników (dzieci, młodzież, rodzice, wychowawcy itd.),

- liczba rodzin objętych wsparciem przez zespół interdyscyplinarny
- liczba projektów własnych w zakresie profilaktyki, edukacji dzieci i rodziców realizatorów i partnerów Programu – liczba uczestników, efekty zakładanych celów , koszty, wysokość środków przeznaczonych na realizację w tym środki uzyskane z datacji Gminy,
- wydatkowana kwota przez Gminę za pobyt dzieci umieszczonych w różnych formach pieczy zastępczej, w związku z zatrudnieni asystenta rodziny .

W terminie do 15 marca każdego roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów i partnerów Programu, przedkładać będzie Burmistrzowi Morąga sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i przedstawiać potrzeby związane z realizacją zadań. Roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w Gminie Morąg Burmistrz Morąga składać będzie Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku, stosownie do art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Račkowski